Kansainvälisten asioiden osaamiskeskus

Klemola Antti

Kela 20061/2026

Julkinen

10.9.2026

Hallituksen esitys HE 80/2026 vp ulkomaalaislain muuttamiseksi

Voimassa olevan ulkomaalaislain 58 a §:n perusteella työntekijän oleskeluluvalla Suomessa työskentelevän henkilön oleskelulupaa ei peruuteta henkilön jäädessä työttömäksi, mikäli uusi työsuhde solmitaan henkilön taustasta ja työhistoriasta riippuen kolmen tai kuuden kuukauden määräajassa. Mikäli uutta työsuhdetta ei synny, voidaan oleskelulupa peruuttaa ja henkilö karkottaa maasta.

Hallituksen esityksen mukaan työttömyysaikaa, jolloin oleskelulupaa ei saa peruuttaa, pidennetään kolmella kuukaudella, mikäli työntekijällä on ollut yhdistelmälupadirektiivissä määritellyt *erityistä hyväksikäyttöä osoittavat työolot.*

Oleskeluluvan voimassaololla ja vastaavasti sen päättymisellä on merkittävä vaikutus ratkaistaessa oikeus Kelan etuuksiin ja julkiseen terveydenhuoltoon (hoito-oikeus).

Suomessa työskentelevän kolmannen maan kansalaisen oikeus Kelan asumisperusteisiin etuuksiin

Kolmannesta maasta Suomeen työntekijänä tulevan kolmannen maan kansalaisen oikeus etuuksiin perustuu joko Suomessa työskentelyyn tai asumiseen (laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa 16/2019). Kuukausikohtaisen ansiotulorajan (800,02 €/ v. 2026) täyttävällä työntekijällä on rajoitettu oikeus asumisperusteisiin etuuksiin. Tämä tarkoittaa lähinnä sairausvakuutuksen etuuksia (esim. sairaus- ja vanhempainpäivärahat sekä korvaukset lääkkeistä ja yksityisen terveydenhuollon kustannuksista). EU-alueelta Suomeen työntekijänä tulevalla kolmannen maan kansalaisella voi lisäksi EU:n sosiaaliturvalainsäädännön perusteella olla oikeus mm. Suomen lapsilisään muussa jäsenvaltiossa asuvasta lapsesta.

Mikäli työntekijän katsotaan myös asuvan vakinaisesti Suomessa, on hänellä etuuskohtaisten edellytysten täyttyessä laaja oikeus asumisperusteisiin etuuksiin. Sairausvakuutusetuuksien lisäksi kyse on muun muassa lapsilisästä, vammaisetuuksista, yleisestä asumistuesta ja kansan- sekä takuueläkkeen asumisajan kertymisestä. Kela ratkaisee vakinaisen Suomessa asumisen ottamalla kokonaisarviossa huomioon muun muassa työskentelyn aiotun keston Suomessa, jo toteutuneen oleskeluajan, perhesiteet ja oleskeluluvan lajin. Esimerkiksi vakinainen A-oleskelulupa, sekä tilapäisen B-oleskeluluvan haltijan vähintään 2 vuoden työsopimus Suomessa viittaavat vakinaiseen Suomessa asumiseen ratkaistaessa oikeus Kelan asumisperusteisiin etuuksiin.

Oleskelulupavaatimus

Asiallisen perusteen (Suomessa asuminen tai työskentely) lisäksi oikeus Kelan asumisperusteisiin etuuksiin edellyttää kolmannen maan kansalaiselta voimassa olevaa oleskelulupaa tai muuten ulkomaalaislainsäädäntöön perustuvaa laillista työskentelyä ja oleskelua Suomessa.

Myös Kelan maksaman perustoimeentulotuen edellytyksenä on vakinainen Suomessa oleskelu ja voimassa oleva oleskelupa. Mikäli nämä edellytykset eivät täyty, voidaan toimeentulotukena maksaa henkilön Suomessa oleskelun edelleen jatkuessa tukea ainoastaan välttämättömiin menoihin, kuten ruokaan ja lääkkeisiin.

Kolmannen maan kansalaisella on työntekijänä oikeus myös Suomen julkisen terveydenhuollon palveluihin asiakasmaksun hinnalla, vaikka hänellä ei olisi kotikuntaa Suomessa. Tämä edellyttää voimassa olevaa oleskelulupaa.

Ehdotettu ulkomaalaislain muutos suhteessa etuusoikeuksiin

Mikäli ehdotettu muutos toteutuu ja oleskeluluvan voimassaolo esitetyllä perusteella pidentyy, jatkaa se vastaavasti myös aikaa, jolloin henkilöllä on oleskelulupaedellytyksen puolesta oikeus Kelan etuuksiin.

Mikäli työntekijän oleskelulupa peruutetaan, päättyy oikeus Kelan etuuksiin oleskelulupaa koskevan Maahanmuuttoviraston peruuttamisratkaisun ajankohtaan. Merkitystä ei ole sillä, onko Kelan etuuspäätös perustunut Suomessa asumiseen vai työskentelyyn.

Kansainvälisten ja EU-asioiden päällikkö Suvi Rasimus